

Βρυξέλλες, 27.3.2024
COM(2024) 144 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχέδιο στρατηγικής για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο

{SWD(2024) 74 final}

1. Εισαγωγή

Η εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για το μέλλον της ΕΕ. Συνιστά θεμέλιο για την προσωπική ολοκλήρωση, την απασχολησιμότητα, τα επιτεύγματα, καθώς και για μια ενεργό και υπεύθυνη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Τα πανεπιστήμια¹, παρέχοντας υψηλής ποιότητας εκπαίδευση, αποτελούν φάρους του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας. Μεταξύ άλλων, προωθούν τις ακαδημαϊκές αξίες και την αριστεία, τις δημοκρατικές πρακτικές και τα θεμελιώδη δικαιώματα και προάγουν την ισότητα, την πολυμορφία και την ένταξη.

Η ανταγωνιστικότητα και η ευημερία της Ευρώπης εξαρτώνται από τις ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις δεξιότητες των σημερινών και επόμενων γενεών, με τις οποίες θα επιταχυνθεί και θα επιτευχθεί η πράσινη μετάβαση, θα αντισταθμιστούν οι δημογραφικές τάσεις και θα διασφαλιστεί η ανοικτή στρατηγική αυτονομία σε βασικούς τομείς. Η εκπαίδευση είναι επίσης καίριας σημασίας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, καθώς και την ανθεκτικότητα των χωρών που φιλοδοξούν να προσχωρήσουν στην ΕΕ. **Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να ηγηθούμε αυτής της αλλαγής και να διαμορφώσουμε το μέλλον.**

Καθώς οι βασικές προκλήσεις της εποχής μας παγκοσμιοποιούνται ολοένα και περισσότερο, και καθώς η Ευρώπη πρέπει να ενισχύσει την ανοικτή στρατηγική αυτονομία της, η **διακρατική εκπαίδευση** δεν αποτελεί πλέον απλά μια επιλογή επιθυμητή, αλλά καθίσταται αναγκαιότητα. Αποτελεί προϋπόθεση για τον εφοδιασμό των μελλοντικών γενεών με τις ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούν οι ευρωπαϊκές κοινωνίες ώστε να μπορέσουν να ευδοκιμήσουν οι γενιές αυτές σε έναν ολοένα και πιο διασυνδεδεμένο κόσμο.

Η ΕΕ ανταγωνίζεται κι άλλους εκπαιδευτικούς τομείς ανά τον κόσμο. Η ικανότητά της να προσελκύει τα καλύτερα talenta εξαρτάται, εν μέρει, από τα πτυχία που μπορούν να προσφέρουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσής της. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πολλά πανεπιστήμια στην Ευρώπη επιδιώκουν να **συγκεντρώσουν εμπειρογνώσια και να συνδυάσουν συμπληρωματικά πλεονεκτήματα** που δεν είναι διαθέσιμα σε κανένα μεμονωμένο ίδρυμα, **ώστε να παρέχουν στους αποφοίτους και στους διά βίου εκπαιδευόμενους στρατηγικές δεξιότητες για το μέλλον τους.**

Από την έναρξη λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης το 2020, έχει σημειωθεί αξιοσημείωτη πρόοδος. Η διακρατική συνεργασία αποτέλεσε κινητήρια δύναμη των μεταρρυθμίσεων για τη διευκόλυνση και τη στήριξη της **ανάδυσης καινοτόμων μοντέλων, όπως οι —λίαν συντόμως— 60 συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων²**, με τη συμμετοχή περίπου 500 ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από όλα τα μέρη της Ευρώπης, από τις πρωτεύουσες έως τις αγροτικές περιοχές. Οι συμμαχίες αυτές λειτουργούν ως **πρωτοπόροι για ολόκληρο τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.**

Η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων μπορεί να αναπτυχθεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Οι πιο φιλόδοξες μορφές παροχής κοινής εκπαίδευσης μεταξύ χωρών είναι τα προγράμματα που οδηγούν σε κοινό πτυχίο. Ωστόσο, σημαντικά νομικά και διοικητικά εμπόδια εξακολουθούν να δυσχεραίνουν τη χορήγηση των εν λόγω πτυχίων. Με αυτό τον τρόπο,

¹ Ο όρος «πανεπιστήμιο» παραπέμπει στον ευρύτερο τομέα και αντιπροσωπεύει ολόκληρη τη βαθμίδα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καλύπτοντας όλων των ειδών τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μεταξύ των οποίων ερευνητικά πανεπιστήμια, πανεπιστημιακά κολέγια, πανεπιστημιακές σχολές εφαρμοσμένων επιστημών, ιδρύματα τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ανώτατες σχολές καλών τεχνών.

² [Πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.](#)

εμποδίζεται ο αναγκαίος μετασχηματισμός στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης. Η ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια³, που εγκρίθηκε το 2022, καθόρισε φιλόδοξες δράσεις για την επίτευξη ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, με σκοπό τη δημιουργία **ευρωπαϊκού πτυχίου. Η παρούσα ανακοίνωση υλοποιεί αυτή την πρόθεση παρέχοντας ένα σαφές σχέδιο στρατηγικής ώστε το ευρωπαϊκό πτυχίο να γίνει πραγματικότητα.**

Το ευρωπαϊκό πτυχίο, ένα νέο είδος τίτλου σπουδών που θα κατοχυρώνεται στην εθνική νομοθεσία, θα διευκολύνει την απρόσκοπτη συνεργασία πανεπιστημίων από διάφορες χώρες και την ανάπτυξη καινοτόμων κοινών προγραμμάτων που θα οδηγούν σε κοινό πτυχίο, με πλήρη σεβασμό της θεσμικής αυτονομίας τους και των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών ή των περιφερειακών κυβερνήσεων. Το ευρωπαϊκό αυτό πτυχίο θα συμβάλει επίσης στην οικοδόμηση μιας κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας και ενός ισχυρότερου ευρωπαϊκού αισθήματος του ανήκειν.

Θα βασίζεται σε κοινά συμφωνημένα ευρωπαϊκά κριτήρια που αντικατοπτρίζουν τη σημασία της μαθησιακής εμπειρίας, την προσήλωση σε κοινές αξίες και την αριστεία των ρυθμίσεων συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων. Θα προωθήσει περαιτέρω μια κοινή αντίληψη των αναγκών της ΕΕ όσον αφορά τις ακαδημαϊκές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις δεξιοτήτων, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια. Θα μπορούσε να αποτελέσει έναυσμα για την επανεξέταση και την αντιμετώπιση των υφιστάμενων ανισοτήτων που σήμερα περιορίζουν την ικανότητα συνεργασίας των πανεπιστημίων στην Ευρώπη.

Το ευρωπαϊκό πτυχίο θα περιλαμβάνει **συνεργατικές προσπάθειες, διεπιστημονικές προσεγγίσεις και διεθνείς προοπτικές**, στοιχεία που υπογραμμίζουν την ετοιμότητα της Ευρώπης να στηρίξει και να αναπτύξει ένα ευρωπαϊκό εργατικό δυναμικό με υψηλότερη ειδίκευση, προσαρμοστικότητα και ανταγωνιστικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα κοινά εκπαιδευτικά προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση ευρωπαϊκού πτυχίου θα έχουν τη δυνατότητα να προσελκύσουν φοιτητές από όλο τον κόσμο και να βοηθήσουν στην εξεύρεση των απαραίτητων ταλέντων για την οικονομία μας, κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα και την τεχνολογική κυριαρχία μας. Ταυτόχρονα, η δυνατότητα απόκτησης ευρωπαϊκού πτυχίου θα ενισχύσει επίσης τη μαθησιακή κινητικότητα εντός της ΕΕ, θα αντιμετωπίσει τις ανάγκες των περιφερειών που κινδυνεύουν να πέσουν σε τέλμα ανάπτυξης ταλέντων⁴ και θα συμβάλει στην κάλυψη της ζήτησης στην αγορά εργασίας πτυχιούχων με ευρωπαϊκό και παγκόσμιο όραμα.

Η παρούσα ανακοίνωση, καθώς και δύο προτάσεις συστάσεων του Συμβουλίου, μία σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και μια άλλη σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποτελεί σημαντικό βήμα προς την επίτευξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης.

Μολονότι οι προτάσεις και για τις δύο συστάσεις του Συμβουλίου υπερβαίνουν τη φιλοδοξία για την ανάπτυξη ευρωπαϊκού πτυχίου και αφορούν όλους τους τύπους ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και την εκπαίδευση που αυτά παρέχουν, είναι στενά αλληλένδετες. Ένα

³ [Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια, της 18ης Ιανουαρίου 2022 \[COM\(2022\) 16 final\].](#)

⁴ [Inforegio – Αξιοποίηση ταλέντων στις περιφέρειες της Ευρώπης \(europa.eu\)](#)

σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης είναι καίριας σημασίας για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στα κοινά εκπαιδευτικά προγράμματα. Οι επαγγελματίες του ακαδημαϊκού χώρου με υψηλή ειδίκευση και ισχυρά κίνητρα είναι απαραίτητοι για την παροχή υψηλής ποιότητας διδασκαλίας και έρευνας στα πανεπιστήμια μας. Τα κοινά προγράμματα συχνά δεν θεωρούνται μέρος των βασικών δραστηριοτήτων του ακαδημαϊκού προσωπικού και, ως εκ τούτου, μπορούν να αποτελέσουν πρόσθετη επιβάρυνση, με αποτέλεσμα να δημιουργείται η ανάγκη για πρόσθετη αναγνώριση και κίνητρα.

2. Ευρωπαϊκό πτυχίο: βασικό στοιχείο για την επίτευξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας της Ευρώπης

Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα χρησιμεύσει ως στρατηγικό μέσο για την επίτευξη του **Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης**, ενός χώρου κοινού και χωρίς αποκλεισμούς για ποιοτική εκπαίδευση και μαθησιακή κινητικότητα σε διασυνοριακό επίπεδο για όλους, με στενά διασυνδεδεμένα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητα του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ, αξιοποιώντας την πολυετή εμπειρία συνεργασίας μέσω προγραμμάτων της ΕΕ.

2.1. Ενίσχυση της απασχολησιμότητας και της συνάφειας των δεξιοτήτων

Οι εργοδότες, συμπεριλαμβανομένων των πολυεθνικών εταιρειών και των ΜΜΕ, αναζητούν άτομα που συνδυάζουν εγκάρσιες δεξιότητες (πολιτισμική νοημοσύνη, κριτική σκέψη, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, δημιουργικότητα και προσαρμοστικότητα) —δεξιότητες που αναμένεται να έχουν ζήτηση για να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ για την πράσινη μετάβαση σύμφωνα με τις προοπτικές δεξιοτήτων του ΟΟΣΑ για το 2023. Η ενίσχυση της ικανότητας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να εφοδιάζουν περισσότερα άτομα με τις εν λόγω δεξιότητες θα συμβάλει στην κάλυψη αυτής της ζήτησης.

Το ευρωπαϊκό πτυχίο θα στηρίξει τη δημιουργία περισσότερων κοινών προγραμμάτων που θα αντικατοπτρίζουν τις απαιτήσεις μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση. Τα βασικά από κοινού συμφωνηθέντα ευρωπαϊκά κριτήρια επιδιώκουν να αυξήσουν την απασχολησιμότητα των αποφοίτων, εξοπλίζοντάς τους με ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις ικανότητες και δεξιότητες που είναι ιδιαίτερα περιζήτητες από τους εργοδότες.

Τα στοιχεία από μελέτες και έρευνες που συγκεντρώθηκαν στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής δείχνουν ότι οι απόφοιτοι από διακρατικά κοινά προγράμματα αναφέρουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στη σταδιοδρομία και τις διαπολιτισμικές εμπειρίες τους από τις βελτιωμένες αναγκαίες για την απασχόληση δεξιότητες (όπως η γλώσσα, η κριτική σκέψη, οι ειδικές ανά τομέα ή πεδίο δεξιότητες, οι δεξιότητες επικοινωνίας, ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων) και τις βελτιωμένες προσωπικές και διαπολιτισμικές ικανότητες, συμπεριλαμβανομένης της αποδοχής νέων προκλήσεων, της ανεκτικότητας, της εμπιστοσύνης και της μεγαλύτερης ευαισθητοποίησης σχετικά με τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες τους.

Αυτός ο συνδυασμός εγκάρσιων και τομεακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων **αυξάνει την απασχολησιμότητα των φοιτητών σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα καταστήσει τους αποφοίτους πιο ελκυστικούς για τους μελλοντικούς εργοδότες. Θα είναι συνώνυμο με προγράμματα υψηλής ποιότητας που προετοιμάζουν άτομα υψηλής ειδίκευσης με ευρωπαϊκό και παγκόσμιο όραμα.**

Εν συντομία: ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα στηρίξει τη δημιουργία κοινών προγραμμάτων σχετικών με την αγορά εργασίας. Οι βασικές ικανότητες που συνδέονται με ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα καταστήσουν τους πτυχιούχους περιζήτητους επαγγελματίες στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια αγορά εργασίας, όπου θα ξεχωρίζουν για την υψηλή ειδίκευση τους σε συνδυασμό με την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, την προσαρμοστικότητα, τις πολυγλωσσικές δεξιότητες, την πολυπολιτισμική ευαισθητοποίηση και τη διεπιστημονική εμπειρογνώσια, στοιχεία που ευθυγραμμίζονται απρόσκοπτα με τις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού.

2.2. Μείωση γραφειοκρατίας για μεγαλύτερη διαφάνεια και προβολή των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Πολλά πανεπιστήμια που επιθυμούν να εμβαθύνουν τη διακρατική συνεργασία **αντιμετωπίζουν αποκλίσεις στην εθνική νομοθεσία**. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να απαιτούνται πόροι και να αποσπάται η προσοχή από το πραγματικό τους έργο. Με την απλούστευση του έργου των πανεπιστημίων μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε πολύτιμους πόρους προς όφελος της διδασκαλίας και της έρευνας.

Σε έρευνα του Ευρωβαρόμετρου το 2018, το 92 % των πανεπιστημίων χαρακτήρισαν την εξάλειψη των νομικών και διοικητικών εμποδίων στις διεθνείς στρατηγικές συμπράξεις μεταξύ ιδρυμάτων ως βασικό ζήτημα που θα ενίσχυε τη διακρατική συνεργασία⁵.

Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις, παρά τα 25 έτη συνεργασίας στο πλαίσιο της διακυβερνητικής διαδικασίας της Μπολόνια και την ανάπτυξη διαφόρων εργαλείων για τη βελτίωση της διαφάνειας των εθνικών συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για τη βελτίωση της διασφάλισης της ποιότητας των εκπαιδευτικών προσφορών και της αναγνώρισης των πτυχίων. Η πρόοδος εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης παρεμποδίζεται από τα διαφορετικά επίπεδα εφαρμογής μεταξύ και εντός των χωρών. Η ΕΕ πρέπει να προχωρήσει περαιτέρω και ταχύτερα για να δώσει τη δυνατότητα στα πανεπιστήμια της να συνεργάζονται ομαλά και αποτελεσματικά.

Σε πρόσφατη μελέτη⁶, το 92 % των εθνικών και περιφερειακών αρχών που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν ότι ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα μπορούσε να βελτιώσει την εφαρμογή των υφιστάμενων εργαλείων της Μπολόνια, το 84 % δηλώνει ότι θα βελτιώσει την παγκόσμια φήμη της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 88 % δηλώνει ότι θα συμβάλει στη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αρχών στον τομέα των εκπαιδευτικών πολιτικών.

Τα σχέδια Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής⁷ τα οποία διεξάγονται με 140 ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δείχνουν ότι ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα μπορούσε να απλουστεύσει τις διαδικασίες και να μειώσει τη γραφειοκρατία δημιουργώντας προγράμματα κοινού πτυχίου με σαφή και κοινή πορεία που θα διασφαλίζει ότι όλα τα είδη πανεπιστημίων στην Ευρώπη μπορούν να συνεργάζονται αποτελεσματικά.

⁵ [Έρευνα Ευρωβαρομέτρου 2018](#).

⁶ [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, Burneikaitė, G., Pocius, D., Potarova, E. et al., The road towards a possible joint European degree — Identifying opportunities and investigations the impact and ability of different approaches — Final report \(Η πορεία προς ένα πιθανό κοινό ευρωπαϊκό πτυχίο — Εντοπισμός ευκαιριών και διερεύνηση του αντικτύπου και της σκοπιμότητας των διαφόρων προσεγγίσεων — Τελική έκθεση\), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023.](#)

⁷ [Σήμα κοινού ευρωπαϊκού πτυχίου και νομικό καθεστώς για τις συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων: 10 σχέδια Erasmus+ για την υλοποίησή τους.](#)

Εν συντομία: το ευρωπαϊκό πτυχίο αποτελεί τρόπο να απλουστευθούν οι διαδικασίες και να μειωθεί η γραφειοκρατία κατά τη δημιουργία προγραμμάτων κοινού πτυχίου, διασφαλίζοντας τη δυνατότητα αποτελεσματικής συνεργασίας των πανεπιστημίων στην Ευρώπη. Με τη σειρά του, αυτό θα στηρίξει την ανάπτυξη περισσότερων κοινών προγραμμάτων προς όφελος μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών.

2.3. Κινητήρια δύναμη για στρατηγική συνεργασία, παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και ελκυστικότητα

Το ευρωπαϊκό πτυχίο θα δώσει τη δυνατότητα στα πανεπιστήμια να αναπτύξουν ταχύτερα κι απλούστερα **βαθύτερη συνεργασία με τους εταίρους**, γεγονός που θα **αυξήσει τις επιδόσεις και την αριστεία τους για ελκυστικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο και ανταγωνιστικότητα**.

Ο δείκτης του U-Multirank για τη συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση⁸ δείχνει ότι τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συνεργάζονται με άλλα ιδρύματα, επιχειρήσεις, κυβερνήσεις, περιφερειακούς και διασυνοριακούς φορείς, καθώς και με τη βιομηχανία, έχουν καλύτερες επιδόσεις από εκείνα που επικεντρώνονται λιγότερο στη συνεργασία. Καθώς όλο και περισσότερα πανεπιστήμια δίνουν προτεραιότητα στη συνεργασία, αναμένεται η συνεργασία εντός της ΕΕ να είναι η ευκολότερη επιλογή. Επί του παρόντος, ορισμένα πανεπιστήμια αναφέρουν ότι μπορεί να είναι ευκολότερη η δημιουργία προγραμμάτων κοινού πτυχίου με εταίρους εκτός ΕΕ.

Ο ρυθμός της τεχνολογικής προόδου εξακολουθεί να επιταχύνεται, υπερβαίνοντας τα παραδοσιακά όρια μεταξύ αντικειμένων και επιστημονικών κλάδων. Η συνεργασία στα διαφορετικά αντικείμενα με **διεπιστημονική προσέγγιση** μπορεί να αποφέρει νέες γνώσεις, να προσφέρει νέες λύσεις στις προκλήσεις ενός σύνθετου κόσμου και να οδηγήσει στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων. Ένα βασικό χαρακτηριστικό του ευρωπαϊκού πτυχίου θα είναι ότι αξιοποιεί καλύτερα τα πλεονεκτήματα της διεπιστημονικής συνεργασίας, με βάση την πλέον καινοτόμο μαθησιακή και ερευνητική προσέγγιση στη σύγχρονη τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο, με βάση την προσέγγιση αυτή, θα ενισχύσει την ικανότητα καινοτομίας της Ευρώπης και, μακροπρόθεσμα, την παγκόσμια ανταγωνιστικότητά της.

Εν συντομία: το ευρωπαϊκό πτυχίο θα ενθαρρύνει τη δημιουργία πολύ περισσότερων προγραμμάτων κοινού πτυχίου τα οποία θα είναι ανταγωνιστικά και ελκυστικά σε παγκόσμιο επίπεδο, τόσο για τους Ευρωπαίους υπηκόους όσο και για τους υπηκόους τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των υποψήφιων προς ένταξη στην ΕΕ χωρών, και τα οποία θα εφοδιάζουν την Ευρώπη με τα ταλέντα και τις δεξιότητες που χρειάζεται για να ευδοκιμήσει, να καινοτομήσει και να αναπτυχθεί.

⁸ [U-Multirank](#). Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται είναι στρατηγικές συμπράξεις, διεθνή κοινά πτυχία, θέσεις πρακτικής άσκησης, διεθνείς συνδημοσιεύσεις, συνδημοσιεύσεις με βιομηχανικούς εταίρους, περιφερειακές συνδημοσιεύσεις και συνδιπλώματα ευρεσιτεχνίας με τη βιομηχανία.

3. Ευρωπαϊκό πτυχίο: βασικές παράμετροι και προστιθέμενη αξία

3.1. Τι θα είναι ακριβώς το ευρωπαϊκό πτυχίο;

Το ευρωπαϊκό πτυχίο θα:

- χορηγείται ως κοινό πτυχίο σε εθνικό, περιφερειακό ή θεσμικό επίπεδο, όπως κάθε άλλο πτυχίο, με πλήρη σεβασμό των αρχών της επικουρικότητας, της θεσμικής αυτονομίας και της ακαδημαϊκής ελευθερίας.
- απονέμεται σε εθελοντική βάση από πανεπιστήμια που συνεργάζονται σε ολόκληρη την ΕΕ, πιστοποιώντας τα μαθησιακά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στο πλαίσιο διακρατικών προγραμμάτων.
- βασίζεται σε ένα σύνολο κοινών κριτηρίων⁹ που έχουν συμφωνηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και εφαρμόζονται στο πρόγραμμα κοινού πτυχίου. Αυτά τα ευρωπαϊκά κριτήρια θα αντικατοπτρίζουν μια κοινή αντίληψη και συγκεκριμένες ανάγκες για τον εφοδιασμό του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης με σχετικές ικανότητες και δεξιότητες ώστε να ενισχύσει την καινοτόμο ικανότητά του, ιδίως ενόψει της διττής μετάβασης. Η προσβασιμότητα και η ελκυστικότητα για τους φοιτητές από κάθε υπόβαθρο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με λιγότερες ευκαιρίες, θα προωθούνται μέσω των κριτηρίων συμπεριληπτικότητας.
- καθίσταται δυνατό χάρη στη σχετική εθνική νομοθεσία για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία υποστηρίζεται από εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων¹⁰, ώστε να παρέχεται στα ιδρύματα η δυνατότητα να πιστοποιούν και να χορηγούν τα εν λόγω πτυχία, παράλληλα με άλλα εθνικά πτυχία, σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο.
- χορηγείται κατά προτίμηση σε ψηφιακή μορφή¹¹.
- αναγνωρίζεται αυτόματα¹² σε ολόκληρη την ΕΕ.

3.2. Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο, πολλά οφέλη

Πολύαριθμα οφέλη και ευκαιρίες σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου έχουν εντοπιστεί μέσω έρευνας, 40 γύρων διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη, πρόσκλησης υποβολής στοιχείων και προκαταρκτικών πορισμάτων από εν εξελίξει σχέδια Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής.

⁹ Το 2022 αναπτύχθηκε ένα σύνολο κριτηρίων από κοινού με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα κριτήρια αυτά δοκιμάστηκαν στο πλαίσιο έξι πιλοτικών σχεδίων Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής μεταξύ Απριλίου 2023 και Μαρτίου 2024. Με βάση τα πιλοτικά σχέδια, προτάθηκαν αλλαγές στα κριτήρια, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στον κατάλογο που παρατίθεται στο παράρτημα 2 της πρότασης σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας και αναγνώρισης.

¹⁰ [Εθνικό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων \(NQF\)](#) σημαίνει μέσο για την κατηγοριοποίηση των επαγγελματικών προσόντων σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων επίτευξης καθορισμένων επιπέδων μάθησης, το οποίο στοχεύει στην ενοποίηση και τον συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων επαγγελματικών προσόντων, καθώς και στη βελτίωση της διαφάνειας, της πρόσβασης, της εξέλιξης και της ποιότητας των επαγγελματικών προσόντων σε σχέση με την αγορά εργασίας και την κοινωνία των πολιτών.

¹¹ Η ψηφιακή μορφή θα πρέπει να είναι ασφαλής και συμβατή με το ευρωπαϊκό μοντέλο μάθησης ως πολύγλωσσο μοντέλο δεδομένων στον τομέα της μάθησης.

¹² [Σύσταση του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την προαγωγή της αυτόματης αμοιβαίας αναγνώρισης των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και των αποτελεσμάτων περιόδων μάθησης στο εξωτερικό \(ΕΕ C 444 της 10.12.2018, σ. 1\).](#)

Τα πορίσματα δείχνουν τον μεγάλο ενθουσιασμό των πανεπιστημίων για μια πορεία προς μεγαλύτερη απλούστευση και βελτιωμένες στρατηγικές εταιρικές σχέσεις. Οι φοιτητές ζητούν να είναι ευρύτερα διαθέσιμα τα κοινά προγράμματα. Οι εργοδότες εκφράζουν έντονο ενδιαφέρον για ένα ορατό και εύληπτο μέσο που θα εφοδιάζει αποτελεσματικά τους μελλοντικούς εργαζομένους με εξαιρετικά πολύτιμες ικανότητες στον χώρο εργασίας.

Ένα **ευρωπαϊκό πτυχίο** θα έχει τα ακόλουθα οφέλη:

Για τους φοιτητές:

Οι φοιτητές θα βρίσκονται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού πτυχίου, γεγονός που θα τους δώσει την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε διάφορες ακαδημαϊκές κοινότητες, συμβάλλοντας σε έναν πιο ποικιλόμορφο και διασυνδεδεμένο Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης. Σε πρόσφατη έρευνα¹³, 9 στους 10 φοιτητές προσδιόρισαν τα ακόλουθα ως τα κύρια δυνητικά οφέλη ενός ευρωπαϊκού πτυχίου:

- δημιουργία περισσότερων ευκαιριών για σπουδές σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, με αυτόματη αναγνώριση των διδακτικών μονάδων·
- διευκόλυνση της προσφοράς καινοτόμων κοινών προγραμμάτων σπουδών και απρόσκοπτης ακαδημαϊκής εμπειρίας σε όλες τις πανεπιστημιούπολεις· και
- απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων που οδηγούν σε υψηλότερη απασχολησιμότητα παγκοσμίως.

Για τους εργοδότες και την αγορά εργασίας:

Οι εργοδότες και οι επιχειρήσεις εκτιμούν ιδιαίτερα την έννοια ενός ευρωπαϊκού πτυχίου που συνεπάγεται ένα συγκεκριμένο σύνολο πολύτιμων εγκάρσιων ικανοτήτων. Από την πλευρά τους, η απόκτηση ευρωπαϊκού πτυχίου θα οδηγήσει σε:

- ευκολότερες προσλήψεις με αυξημένη διαφάνεια και σαφήνεια χάρη σε ένα ευρωπαϊκό πτυχίο που είναι ευανάγνωστο και εύληπτο, σε σύγκριση με τα πολλαπλά πτυχία για το ίδιο πρόγραμμα σπουδών·
- αυξημένη ελκυστικότητα της Ευρώπης ως προορισμού για ταλαντούχους φοιτητές που θα εξοπλιστούν με κατάλληλες δεξιότητες για την ευρωπαϊκή αγορά εργασίας· και
- αυξημένες δυνατότητες συνεργασίας με πανεπιστήμια, π.χ. με τη συμμετοχή στον σχεδιασμό προγραμμάτων σπουδών.

¹³ [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, Burneikaitė, G., Pocius, D., Potarova, E. et al., The road towards a possible joint European degree — Identifying opportunities and investigations the impact and ability of different approaches — Final report \(Η πορεία προς ένα πιθανό κοινό ευρωπαϊκό πτυχίο — Εντοπισμός ευκαιριών και διερεύνηση του αντικτύπου και της σκοπιμότητας των διαφόρων προσεγγίσεων — Τελική έκθεση\), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023.](#)

Για το ακαδημαϊκό προσωπικό:

Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα διαμορφώσει όχι μόνο την ακαδημαϊκή πορεία των φοιτητών, αλλά και το τοπίο για τους ακαδημαϊκούς και το πανεπιστημιακό προσωπικό και θα δώσει τη δυνατότητα στους ακαδημαϊκούς να αντεπεξέλθουν στην πολυπλοκότητα ενός παγκοσμιοποιημένου ακαδημαϊκού τοπίου. Από την ανάλυση του Ευρωπαϊκού Μητρώου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης 1 500 πανεπιστημίων προκύπτει ότι η διεθνοποίηση του ακαδημαϊκού προσωπικού είναι άνιση μεταξύ των διαφόρων ειδών των ιδρυμάτων και χωρών.

Για το ακαδημαϊκό προσωπικό, ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα φέρει:

- περισσότερες ευκαιρίες κινητικότητας, ώστε να δοκιμαστούν νέες παιδαγωγικές μέθοδοι και ελκυστικές διδακτικές εμπειρίες·
- λιγότερα γραφειοκρατικά εμπόδια, τα οποία θα επιτρέπουν στους ακαδημαϊκούς να εστιάζουν στο περιεχόμενο και την ποιότητα της συνεργασίας και όχι στη διαχείρισή της· και
- μεταφορά γνώσεων και βελτίωση δεξιοτήτων, με την προώθηση μιας νοοτροπίας συνεχούς μάθησης και επαγγελματικής εξέλιξης μέσω της διακρατικής συνεργασίας.

Για τα πανεπιστήμια:

Τα πανεπιστήμια ζητούν απλούστερους τρόπους συνεργασίας. Με την παροχή ευελιξίας, τη διατήρηση προτύπων ποιότητας και την επίτευξη ενός κοινού και απλουστευμένου πλαισίου για την οικοδόμηση νέων συνεργασιών, ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα επιτρέπει στα πανεπιστήμια τα εξής:

- να συγκεντρώνουν πόρους για να προσφέρουν ευκαιρίες που δεν θα μπορούσαν να προσφέρουν μόνοι τους·
- να άρουν τους περιττούς φραγμούς στη δημιουργία προγράμματος πτυχίου με διάφορα πανεπιστήμια·
- να ενσωματώνουν περιόδους μάθησης στο εξωτερικό στα προγράμματα σπουδών· και
- να διασφαλίζουν την αυτόματη αναγνώριση αυτών των προσόντων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της:

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία συνδέσεων εντός της Ευρώπης και με τον υπόλοιπο κόσμο, καθώς και στην προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών και του τρόπου ζωής σε παγκόσμιο επίπεδο. Η δημιουργία περισσότερων προγραμμάτων κοινού πτυχίου θα συμβάλει στην προσέλκυση και τη διατήρηση περισσότερων ταλέντων στην Ευρώπη, και στις ευρωπαϊκές περιφέρειες που περιέχουν τέλματα ανάπτυξης ταλέντων, στηρίζοντας παράλληλα τη συνεργασία με πανεπιστήμια και συστήματα σε ολόκληρο τον κόσμο. Το ευρωπαϊκό πτυχίο θα:

- ενδυναμώσει την αίσθηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και του ανήκειν·
- ενισχύσει την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και φήμη των ευρωπαϊκών συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να δημιουργήσουν πιο ανταγωνιστικές κοινές εκπαιδευτικές προσφορές, έτσι ώστε να προσελκύουν περισσότερα ταλέντα από τρίτες χώρες·
- προωθήσει την ισορροπημένη κινητικότητα φοιτητών και ταλέντων εντός και εκτός της ΕΕ· και θα
- προωθήσει ένα ευρωπαϊκό πνεύμα συνεργασίας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης.

4. Άρση των εμποδίων για την απόκτηση ευρωπαϊκού πτυχίου — τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν

4.1. Πληθώρα εμπειρικών στοιχείων

Εξακολουθούν να υπάρχουν πάρα πολλά εμπόδια στην πορεία προς την απρόσκοπτη και βαθύτερη διακρατική συνεργασία στον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης, όπως αναλύεται στην επόμενη ενότητα. Τα σχετικά στοιχεία προέκυψαν από διαβουλεύσεις άνω των 3 ετών με ενδιαφερόμενα μέρη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και ιδίως από πανεπιστήμια που συμμετέχουν σε βαθιά διακρατική συνεργασία, όπως οι συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων ή τα κοινά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών Erasmus Mundus. Τα πανεπιστήμια αυτά ζητούν λύσεις για την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας που αντιμετωπίζουν.

Πολλά από τα εμπόδια αυτά είχαν ήδη εντοπιστεί στο πλαίσιο της σύστασης του Συμβουλίου του 2022 σχετικά με τη δημιουργία γεφυρών για αποτελεσματική συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης¹⁴. Είναι σημαντικό να καταβληθούν νέες προσπάθειες για την επίτευξη προόδου όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης του Συμβουλίου. Επιπλέον, εξακολουθούν να εντοπίζονται περαιτέρω εμπόδια.

Έτσι, αναδεικνύεται η ανάγκη να αποκτήσει η ΕΕ ένα ευρωπαϊκό πτυχίο ως ειδικό και ευνοϊκό πλαίσιο για την υπέρβαση των εμποδίων.

Το πρόγραμμα Erasmus¹⁵ στηρίζει σχέδια Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής στα οποία συμμετέχουν περισσότερα από 140 πανεπιστήμια και 60 εθνικές και περιφερειακές αρχές αρμόδιες για την πιστοποίηση, τη διασφάλιση της ποιότητας και τη ρύθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από όλα τα κράτη μέλη, από επιχειρήσεις και εκπροσώπους των φοιτητών. Από κοινού χαρτογράφησαν περισσότερα από 1 000 κοινά προγράμματα και χρησιμοποίησαν αυτόν τον πλούτο γνώσεων και εμπειρογνωσίας για να διερευνήσουν την έννοια του ευρωπαϊκού πτυχίου ως σήμα και ως πτυχίο.

Μέσω συνεντεύξεων, ερευνών χιλιάδων φοιτητών και επαγγελματιών, ομάδων εστίασης, εργαστηρίων και διαβουλεύσεων, τα σχέδια ανέλυσαν από τη βάση προς την κορυφή την προστιθέμενη αξία που θα μπορούσε να προσφέρει ένα ευρωπαϊκό πτυχίο. Εξέτασαν επίσης τα κριτήρια που θα πληρούσαν καλύτερα τη φύση του και προσδιόρισαν τα κύρια εμπόδια που δεν επιτρέπουν στα κοινά προγράμματα να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Τα εμπόδια αυτά μπορούν να ομαδοποιηθούν ως εξής.

4.2. Αποκλίνουσες και πολύπλοκες νομοθετικές πράξεις και κανονισμοί που επισημαίνονται από τα σχέδια Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής

Τα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και οι αντίστοιχες εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητα, χωρίς να έχουν εξεταστεί οι επιλογές διακρατικής συνεργασίας. Αυτό οδηγεί σε **ανισότητες που εμποδίζουν τα**

¹⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2022, σχετικά με τη δημιουργία γεφυρών για αποτελεσματική ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (EE C 160 της 13.4.2022, σ. 1).

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος «Erasmus+»: το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό (EE L 189 της 28.5.2021, σ. 1).

πανεπιστήμια να υλοποιούν διακρατικά κοινά προγράμματα και να χορηγούν κοινά πτυχία στο σύνολό τους ή που καθιστούν πολύ δυσχερή τη διαδικασία αυτή.

Τα εμπόδια αυτά είναι, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- **Ειδικοί εθνικοί κανόνες σχετικά με τη μορφή των τελικών εξετάσεων, της κλίμακας βαθμολόγησης και του φόρτου εργασίας** που εφαρμόζονται στα κοινά προγράμματα εμποδίζουν τα πανεπιστήμια να προσφέρουν πραγματικά διακρατικά και ολοκληρωμένα προγράμματα κοινού πτυχίου και επιβάλλουν τεχνητές πρόσθετες απαιτήσεις στους φοιτητές.
- **Περιορισμοί στην πολυγλωσσία των προγραμμάτων κοινού πτυχίου** Με τη σημερινή αυξανόμενη μαθησιακή κινητικότητα, τα μοντέλα διακρατικής συνεργασίας για κοινά προγράμματα θα διευκολυνθούν με τη συνεκτίμηση και την αντιμετώπιση της ανάγκης άρσης των εμποδίων στη χρήση πολλαπλών γλωσσών προς το συμφέρον των φοιτητών, των ιδρυμάτων και της αγοράς εργασίας.
- **Περιοριστικοί κανόνες για τη φυσική παρουσία** με επιβολή ελάχιστης ή μέγιστης διάρκειας. Οι κανόνες αυτοί αντικατοπτρίζουν τον κόσμο πριν από την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό και επηρεάζουν αρνητικά την κινητικότητα των φοιτητών, περιορίζοντας τα δυνητικά οφέλη των ψηφιακών τεχνολογιών για τη διευκόλυνση των διακρατικών ευκαιριών μάθησης.
- **Η έλλειψη αναγνώρισης της μικτής/διαδικτυακής μάθησης** εμποδίζει την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των ψηφιακών εργαλείων στην εκπαίδευση, μεταξύ άλλων λαμβανομένων υπόψη των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από την πανδημία COVID-19. Τα πανεπιστήμια, το προσωπικό τους και οι φοιτητές πρέπει να είναι σε θέση να επωφεληθούν πλήρως από τον ψηφιακό μετασχηματισμό.
- **Οι περιορισμοί στη συμμετοχή διδακτικού προσωπικού** από συνεργαζόμενα πανεπιστήμια που εφαρμόζονται σε διακρατικά κοινά προγράμματα περιορίζουν τεχνητά την πρόσβαση ενός πανεπιστημίου σε έμπειρο προσωπικό και θέτουν όριο στις επιδόσεις του.

Τα εμπόδια αυτά θέτουν προκλήσεις για **οποιαδήποτε διακρατική σύμπραξη**. Πολλά από αυτά έρχονται σε αντίθεση με την ιδέα ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, στον οποίο οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα και να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς.

Η απονομή και η χορήγηση πτυχίων και διπλωμάτων στους φοιτητές υπόκεινται επίσης σε περιοριστικούς κανόνες, γεγονός που καθιστά τη διαδικασία αυτή πολύ περίπλοκη. Σε αυτούς τους κανόνες περιλαμβάνονται περιορισμοί όσον αφορά τη γλώσσα, τις εγκεκριμένες υπογραφές, τους μορφότυπους υπογραφής (ψηφιακής ή φυσικής), τους εγκεκριμένους λογότυπους και τις ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά το χαρτί (π.χ. διαστάσεις, πάχος, καθορισμένες θέσεις εκτύπωσης). **Η διαδικασία απονομής ενός κοινού πτυχίου σε έναν φοιτητή μπορεί να διαρκέσει χρόνια, εάν είναι δυνατόν.**

Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα των σχεδίων Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής καταδεικνύουν σαφώς ότι ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα μπορούσε να συμβάλει στην υπέρβαση των εμποδίων αυτών.

4.3. Άνιση και βραδεία εφαρμογή των εργαλείων της διαδικασίας της Μπολόνια

Η διακυβερνητική διαδικασία της Μπολόνια, η οποία ξεκίνησε το 1999 εκτός του πλαισίου της ΕΕ, επιδιώκει να προσδώσει μεγαλύτερη συνοχή στα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε 49 χώρες, συμπεριλαμβανομένων των 27 χωρών της ΕΕ. Δημιούργησε τον Ευρωπαϊκό Χώρο

Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για να διευκολύνει την κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού, να καταστήσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση πιο συμπεριληπτική και προσβάσιμη καθώς και πιο ελκυστική και ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο. Η διαδικασία της Μπολόνια είναι καίριας σημασίας για την οικοδόμηση της αναγκαίας εμπιστοσύνης για την επιτυχή μαθησιακή κινητικότητα, τη διασυνοριακή ακαδημαϊκή συνεργασία και την αμοιβαία αναγνώριση των περιόδων σπουδών και των προσόντων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό.

Ενώ η διαδικασία της Μπολόνια τονίζει τη σημασία των κοινών πτυχίων, η πρόοδος ήταν αργή, εν μέρει λόγω του ευρέος γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής της και της ποικιλομορφίας των συστημάτων, των παραδόσεων, καθώς και των πολιτικών και οικονομικών πλαισίων που περιλαμβάνει. Ως εκ τούτου, δεν έχουν εφαρμοστεί όλα τα κράτη μέλη τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, γεγονός που οδηγεί σε ανεπάρκειες στη συνεργασία μεταξύ των 49 χωρών.

Παρά τη δημιουργία της ευρωπαϊκής προσέγγισης για τη διασφάλιση της ποιότητας των κοινών προγραμμάτων —ενός πανευρωπαϊκού μέσου που επιτρέπει την αξιολόγηση των κοινών προγραμμάτων μόνον άπαξ— λίγα μόνο προγράμματα έκαναν χρήση αυτού του μέσου τα τελευταία 9 χρόνια.

Ορισμένα μέσα της Μπολόνια, ιδίως όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας και αναγνώρισης, δεν απέφεραν ακόμα τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Εντός της ΕΕ, καθιερωμένοι μηχανισμοί για τη λήψη αποφάσεων και την υλοποίηση διακρατικής συνεργασίας μπορούν να διευκολύνουν περαιτέρω τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, με αποτελεσματικές λύσεις που θα επιτρέπουν στα πανεπιστήμια να συνεργάζονται αποτελεσματικά και με τη βοήθεια αξιόπιστων και ιδιαίτερα πολύτιμων πτυχίων.

4.4. Τα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να βελτιωθούν περαιτέρω

Κάθε πρόγραμμα, κοινό ή άλλο, πρέπει να είναι πιστοποιημένο μέσω μιας αξιόπιστης διαδικασίας διασφάλισης της ποιότητας για την απόκτηση ορισμένου πτυχίου. Αυτό είναι σημαντικό για τη διασφάλιση της αναγκαίας εμπιστοσύνης στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Πολλά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη αναφέρουν ότι οι διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας για τα διακρατικά προγράμματα είναι υπερβολικά χρονοβόρες και δαπανηρές. Όσο περισσότερα πανεπιστήμια από διαφορετικές χώρες συμμετέχουν σε ένα κοινό πρόγραμμα, τόσο πιο περίπλοκη είναι η διαδικασία. Κάποιες φορές μπορεί να χρειαστούν έως και 2 χρόνια για την απόκτηση πιστοποίησης. Οι χρονοβόρες διαδικασίες δεν επιτρέπουν στα πανεπιστήμια να προσαρμόζονται στη μεταβαλλόμενη πραγματικότητα και να ανταποκρίνονται γρήγορα στις αναδυόμενες πολιτικές, οικονομικές ή κοινωνικές ανάγκες.

Η αναγνώριση των προσόντων και των περιόδων μάθησης στο εξωτερικό δεν είναι ακόμη αυτόματη σε όλες τις χώρες, ιδίως όταν η απόφαση λαμβάνεται σε επίπεδο ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό επιβαρύνει σημαντικά τους αποφοίτους πανεπιστημίου και περιορίζει την ικανότητά τους να κυκλοφορούν ελεύθερα για μαθησιακούς και επαγγελματικούς σκοπούς.

Ουσιαστικά, ενώ η διασφάλιση της ποιότητας είναι ζωτικής σημασίας για να εξασφαλιστεί η εμπιστοσύνη στο εκπαιδευτικό σύστημα, πολλές από τις διαφορές είναι παρωχημένες και ακατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό, καθώς δημιουργούν περιττή γραφειοκρατία.

4.5. Αντικίνητρα για το προσωπικό ως προς τη συμμετοχή στη διακρατική συνεργασία και τα κοινά πτυχία

Η ανάπτυξη ενός ποιοτικού προγράμματος κοινού πτυχίου απαιτεί χρόνο και **προσπάθεια από το ακαδημαϊκό προσωπικό**. Τα πρωτοποριακά νέα διακρατικά έργα απαιτούν ειδικό προσωπικό με ειδικές δεξιότητες —και δεδομένων των ειδικών ζητημάτων και εμποδίων, τείνουν να αποτελούν εργασία πλήρους απασχόλησης. Ωστόσο, η εμπειρία από τα διακρατικά προγράμματα δείχνει ότι υπάρχει κίνδυνος: η διακρατική συνεργασία συνεπάγεται κόστος για τα άτομα που συμμετέχουν σε αυτήν, καθώς το έργο τους δεν αναγνωρίζεται πάντα με την εκτίμηση που αξίζει. Επιπλέον, το προσωπικό απαιτεί συνεχή επαγγελματική εξέλιξη για τη διατήρηση της υψηλής ποιότητας αυτών των διεπιστημονικών παιδαγωγικών προγραμμάτων.

Σε ειδική έρευνα¹⁶ το 66 % όσων απάντησαν από τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συμφώνησαν ότι η διακρατική συνεργασία αποτελεί μέρος της θεσμικής στρατηγικής τους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, **αλλά μόνο το 39 % συμφωνεί ότι οι σταδιοδρομίες για το ακαδημαϊκό προσωπικό επιτρέπουν, υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν αποτελεσματικά τις δραστηριότητες διακρατικής συνεργασίας**. Αυτό συνάδει με τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν σε προηγούμενες έρευνες, συμπεριλαμβανομένου του «αριθμού των επιπλέον εργασιών πέραν των συνήθων εργασιακών καθηκόντων» (80 % των ερωτηθέντων) και της «εξασφάλισης και διατήρησης της δέσμευσης του ακαδημαϊκού προσωπικού» (72 %).

5. Πώς να ξεπεραστούν τα εμπόδια αυτά — συγκεκριμένα βήματα προς την κατεύθυνση του ευρωπαϊκού πτυχίου

Το ευρωπαϊκό πτυχίο θα αποτελέσει έναν ευέλικτο τρόπο υπέρβασης αυτών των εμποδίων, εξοπλίζοντας τα εθνικά συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ΕΕ με τα μέσα για την ανάπτυξη, την αξιολόγηση και την απονομή κοινών πτυχίων βάσει από κοινού συμφωνημένων ευρωπαϊκών κριτηρίων που υπερβαίνουν τα εθνικά ή περιφερειακά σύνορα. Θα προσφέρει μια ολοκληρωμένη λύση για τη βελτίωση της απρόσκοπτης και βαθύτερης διακρατικής συνεργασίας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων στρατηγικών δεξιοτήτων της ΕΕ.

Οι δύο προτάσεις συστάσεων του Συμβουλίου που συνοδεύουν την παρούσα ανακοίνωση θα διασφαλίσουν επίσης ότι ένα ευρωπαϊκό πτυχίο μπορεί να βασίζεται σε κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό συστήματα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης, με ελκυστικές προοπτικές σταδιοδρομίας για τους ακαδημαϊκούς που συμμετέχουν σε αυτό. Σε κάθε στάδιο, η ετοιμότητα και η δέσμευση των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των περιφερειακών κυβερνήσεων θα καθορίσουν την επιτυχία του.

5.1. Η Ευρώπη ως βάση ταλέντων για την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα

5.1.1. Καθορισμός κοινών ευρωπαϊκών κριτηρίων για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα μπορούν να απονέμουν το ευρωπαϊκό πτυχίο βάσει **αξιολόγησης από τις αρμόδιες υφιστάμενες εθνικές δομές** σχετικά με το αν το κοινό πρόγραμμα πληροί σαφώς **καθορισμένα και από κοινού συμφωνημένα ευρωπαϊκά κριτήρια**. Το περιεχόμενο αυτών των κριτηρίων θα αποτελέσει το θεμέλιο του ευρωπαϊκού πτυχίου και θα

¹⁶Βλ. αποτελέσματα στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2024) 74.

καθορίσει το επίπεδο φιλοδοξίας του, προσδιορίζοντας το τι αντιπροσωπεύει και τους λόγους για τους οποίους διαφέρει από τα πτυχία που χορηγούνται σε άλλα μέρη του κόσμου.

Τα προτεινόμενα **ευρωπαϊκά κριτήρια παρατίθενται στο παράρτημα II** της πρότασης **σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.**

Τα προτεινόμενα κριτήρια για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο είναι τα εξής:

- αριστεία διακρατικής οργάνωσης και διαχείρισης προγραμμάτων: τα κοινά προγράμματα βασίζονται στη διαδικασία της Μπολόνια και τα εργαλεία και τα πρότυπα της ΕΕ, σχεδιάζονται και υλοποιούνται από κοινού, βάσει κοινών ρυθμίσεων διασφάλισης της ποιότητας.
- συνάφεια της εμπειρίας μάθησης: τα κοινά προγράμματα έχουν ως επίκεντρο τον σπουδαστή, ενσωματώνοντας ευκαιρίες σχετικές με την αγορά εργασίας, στοιχεία διεπιστημονικότητας, την κινητικότητα των φοιτητών και την απόκτηση οριζόντιων και ψηφιακών δεξιοτήτων.
- προσήλωση στις ευρωπαϊκές αξίες: τα κοινά προγράμματα προωθούν τη δημοκρατία, την πολυγλωσσία, τη συμπεριληπτικότητα και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Στόχος τους είναι να προωθήσουν την ανάπτυξη περισσότερων κοινών προγραμμάτων σύμφωνα με το όραμα που περιγράφεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια, ιδίως όσον αφορά τη διευκόλυνση της ανάπτυξης εκπαιδευομένων ως ενεργών και υπεύθυνων πολιτών με δημιουργική και κριτική σκέψη και την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, οι οποίοι συμμετέχουν ως παράγοντες αλλαγής στην κοινότητά τους για να επηρεάσουν θετικά την κοινωνία γύρω τους.

Με τον καθορισμό **απαιτητικών προτύπων**, τα ευρωπαϊκά κριτήρια στηρίζουν την αριστεία της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων, την παροχή διακρατικής μαθησιακής εμπειρίας, τη διδασκαλία και τη μάθηση με επίκεντρο τον σπουδαστή (συμπεριλαμβανομένης κάποιας παροχής διεπιστημονικότητας, κινητικότητας και προσεγγίσεων με επίκεντρο τον σπουδαστή), τη συνάφεια με την αγορά εργασίας και τις κοινωνικές ανάγκες (συνεργασία με τις επιχειρήσεις, τον δημόσιο τομέα και την κοινωνία των πολιτών, παροχή εγκάρσιων, πράσινων και ψηφιακών δεξιοτήτων) και τον σεβασμό των κοινών αξιών (πολυγλωσσία, συμπεριληπτικότητα, δημοκρατικές αξίες). Δεδομένου ότι δεν υπάρχει ενιαία λύση, τα ευρωπαϊκά κριτήρια είναι αρκετά ευέλικτα ώστε το ευρωπαϊκό πτυχίο να είναι **προσβάσιμο σε όλα τα είδη πανεπιστημίων, σε όλους τους τομείς και κλάδους και σε όλα τα επίπεδα**, με σεβασμό της πολυμορφίας των ακαδημαϊκών παραδόσεων και συστημάτων.

Τα προτεινόμενα ευρωπαϊκά κριτήρια **βασίζονται στη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων** που έχουν αναπτυχθεί στην ΕΕ και στη διαδικασία της Μπολόνια και διασφαλίζουν ότι το ευρωπαϊκό πτυχίο πληροί τα υψηλότερα πρότυπα συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Προσφέρουν ένα πλαίσιο συνεργασίας των πανεπιστημίων για την αντιμετώπιση των ελλείψεων στρατηγικών δεξιοτήτων στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας. Σέβονται την **επικουρικότητα, τη θεσμική αυτονομία και την ακαδημαϊκή ελευθερία.**

Δεδομένου ότι η Ευρώπη έχει ένα ποικιλόμορφο τοπίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με διαφορετικά ιστορικά υπόβαθρα και παραδόσεις, η επίτευξη κοινής αντίληψης σχετικά με την ουσία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου απαιτεί κοινό προβληματισμό και συλλογική προσπάθεια.

Αυτή η διαδικασία προβληματισμού ξεκίνησε αμέσως μετά την έγκριση των συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενδυνάμωση των ιδρυμάτων

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το μέλλον της Ευρώπης τον Απρίλιο του 2022¹⁷. Το προσχέδιο κριτηρίων εκπονήθηκε από κοινού με εθνικές και περιφερειακές αρχές, ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανισμούς πιστοποίησης και διασφάλισης της ποιότητας, οργανώσεις φοιτητών και εκπροσώπους του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Αφού ορίστηκαν τα κριτήρια, **δοκιμάστηκαν από 6 σχέδια Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής. Στη δοκιμασία έλαβαν μέρος περισσότερα από 140 ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλα τα κράτη μέλη, 60 εθνικές και περιφερειακές αρχές με τη συμμετοχή 17 υπουργείων και 20 εθνικών οργανισμών διασφάλισης της ποιότητας, οργανώσεων φοιτητών και οικονομικών και κοινωνικών εταίρων.** Ως εκ τούτου, **τα πιλοτικά σχέδια πρότειναν αναθεώρηση των κριτηρίων.** Τα **προτεινόμενα ευρωπαϊκά κριτήρια**, όπως παρατίθενται στο παράρτημα II της πρότασης σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση **αποτελούν αποτέλεσμα της εν λόγω αναθεώρησης.**

Ως επόμενο βήμα, **το Συμβούλιο της ΕΕ αναμένεται να προωθήσει την πρόταση αυτή.**

Τα δοκιμασμένα κριτήρια θα αποτελέσουν τη βάση για διεξοδικές συζητήσεις και διάλογο με τα κράτη μέλη, τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους για την προώθηση των επόμενων βημάτων σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου και την παροχή περαιτέρω καθοδήγησης όσον αφορά την υλοποίησή τους.

Δράσεις:

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο της ΕΕ **να προωθήσει την πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση**, συμπεριλαμβανομένου του Παραρτήματος II, το οποίο καθορίζει τα **ευρωπαϊκά κριτήρια για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο.**

Η Επιτροπή **θα στηρίξει τον διάλογο με τα κράτη μέλη, τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, ώστε να προχωρήσουν στα επόμενα βήματα** για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου και να συμμετάσχουν σε μια διαδικασία συνεργασίας με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την εφαρμογή του.

5.1.2. Τα κράτη μέλη επιλέγουν το εισαγωγικό επίπεδό τους στην πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο

Δεδομένων των αντίστοιχων σημείων εκκίνησης, απόψεων και παραδόσεων των κρατών μελών, οι οποίες αναπόφευκτα θα διαφέρουν, η υλοποίηση του ευρωπαϊκού πτυχίου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί εν μία νυκτί. Επίσης, δεν μπορεί να επιτευχθεί με βάση μια ενιαία προσέγγιση.

Η παρούσα ανακοίνωση καθορίζει μια σταδιακή προσέγγιση και το τελικό επίπεδο φιλοδοξίας για τα κράτη μέλη που επιλέγουν να ακολουθήσουν την πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο. Η προσέγγιση αυτή ενστερνίζεται την ποικιλομορφία μεταξύ των κρατών μελών και των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσής τους, επιτρέποντάς τους να προχωρήσουν προς την κατεύθυνση του ευρωπαϊκού πτυχίου με τον δικό τους ρυθμό. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να προχωρήσουν, βήμα προς βήμα, προς έναν κοινώς καθορισμένο στόχο με δύο σημεία εισόδου: ένα **ευρωπαϊκό**

¹⁷ [Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενδυνάμωση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το μέλλον της Ευρώπης \(ΕΕ C 167 της 21.4.2022, σ. 9\).](#)

πτυχίο και ένα προπαρασκευαστικό ευρωπαϊκό σήμα που θα αναφέρει ότι πληρούνται τα ευρωπαϊκά κριτήρια.

Κάθε κοινοπραξία ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα είναι σε θέση, εάν το επιθυμεί, να βρει το σωστό σημείο εκκίνησης και να κινηθεί προς μια όλο και πιο ολοκληρωμένη πορεία με την πάροδο του χρόνου.

Στην πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν δύο διαφορετικά σημεία εισόδου:

Σημείο εισόδου: το προπαρασκευαστικό ευρωπαϊκό σήμα

Τα προγράμματα κοινού πτυχίου που πληρούν τα ευρωπαϊκά κριτήρια μπορούν να λάβουν ευρωπαϊκό σήμα από τις αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με την πιστοποίηση και/ή τη διασφάλιση της ποιότητας των προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (αυτοπιστοποιούμενα πανεπιστήμια, οργανισμοί πιστοποίησης, οργανισμοί διασφάλισης της ποιότητας). **Ενώ το σήμα θα προσφέρει ένα ισχυρό εργαλείο προβολής**, δεν θα επιλύσει τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα πανεπιστήμια όσον αφορά τη θέσπιση και τη λειτουργία προγραμμάτων κοινού πτυχίου. Η πορεία αυτή θα είναι ανοικτή ως προς τα πανεπιστήμια μετά την υιοθέτηση των προτεινόμενων ευρωπαϊκών κριτηρίων και την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή τους.

Σημείο εισόδου: το ευρωπαϊκό πτυχίο

Ένα πτυχίο θα απονέμεται από κοινού από διάφορα πανεπιστήμια διαφορετικών χωρών (π.χ. μια συμμαχία ευρωπαϊκών πανεπιστημίων). Το ευρωπαϊκό πτυχίο θα ενσωματωθεί **στην εθνική νομοθεσία ως νέο είδος τίτλου σπουδών**. Αυτό θα προσφέρει σημαντική απλούστευση στα πανεπιστήμια και τους φοιτητές με την εξάλειψη των διαφορών μεταξύ των εθνικών κανόνων και παρέχει στα πανεπιστήμια της ΕΕ ένα κοινό και σαφές πλαίσιο για τη δημιουργία προγραμμάτων κοινού πτυχίου. Όπως και για κάθε πτυχίο, το ευρωπαϊκό πτυχίο θα είναι πιστοποιημένο σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων από τις αρμόδιες αρχές σε θεσμικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα μπορούσε επίσης να χορηγηθεί από νομική οντότητα που έχει συσταθεί από διάφορα πανεπιστήμια διαφορετικών χωρών (π.χ. μια συμμαχία ευρωπαϊκών πανεπιστημίων με νομικό καθεστώς). Ορισμένες συμμαχίες πανεπιστημίων έχουν ήδη συστήσει τέτοιου είδους νομικές οντότητες και διερευνούν τη χρήση υφιστάμενων ευρωπαϊκών νομικών εργαλείων, όπως οι Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ). Η πορεία αυτή θα ήταν ενδεχομένως η απλούστερη και αποτελεσματικότερη για τα πανεπιστήμια, όσον αφορά το σχετικό κόστος και τους απαιτούμενους πόρους.

5.1.3. Συστήματα διασφάλισης ποιότητας κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό

Τα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη λογοδοσία και τη βελτίωση των επιδόσεων των πανεπιστημίων. Δημιουργούν τα θεμέλια για την εμπιστοσύνη στην ποιότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που παρέχεται στους φοιτητές. Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο, περισσότερο από κάθε άλλο είδος πτυχίου, θα εξαρτηθεί από την αμοιβαία εμπιστοσύνη και τα αξιόπιστα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η δημιουργία κατάλληλων για τον επιδιωκόμενο σκοπό συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση ευρωπαϊκού πτυχίου, ενώ παράλληλα αποφέρει οφέλη για όλα τα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που οδηγούν σε

μικροδιαπιστευτήρια, και που επιτρέπουν περαιτέρω την αυτόματη αναγνώριση των προσόντων. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να πράξουν τα εξής:

- να οικοδομήσουν ισχυρότερες, αποτελεσματικότερες και απλούστερες **διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας** για όλα τα είδη προγραμμάτων·
- να **δημιουργήσουν ένα νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο** για μια εξωτερική προσέγγιση της διασφάλισης της ποιότητας με τη συμμετοχή πολλών ιδρυμάτων, το οποίο θα επιτρέπει στις βιώσιμες συμμαχίες των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να αυτοχορηγούν πιστοποιήσεις στα προγράμματα κοινού πτυχίου και κοινά μικροδιαπιστευτήρια, με βάση τα αποτελέσματα των έργων QA fit του Erasmus⁺¹⁸ και IMINQA¹⁹. και
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας για να συνοδεύουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην εφαρμογή της **αυτόματης αναγνώρισης των προσόντων και των περιόδων μάθησης στο εξωτερικό**.

Δράσεις: Μαζί με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή προτείνει **σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο της ΕΕ να προωθήσει την πρόταση και σχεδιάζει να στηρίξει τη μελλοντική εφαρμογή της μέσω στοχευμένων δράσεων που περιγράφονται λεπτομερώς στο σημείο 5.2.4.**

5.1.4. Πιο ελκυστικές ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Στην παγκόσμια οικονομία της γνώσης, το μέλλον της Ευρώπης θα διαμορφωθεί από τις επιδόσεις των εκπαιδευτικών της συστημάτων και την ανταγωνιστικότητά της στον παγκόσμιο αγώνα δρόμου για την εξεύρεση ταλέντων. Η υλοποίηση αυτού του φιλόδοξου οράματος ενός ευρωπαϊκού πτυχίου θα εξαρτηθεί από άριστες πανεπιστημιακές σπουδές που θα διδάξουν και θα εξοπλίσουν τους αποφοίτους με τις κατάλληλες δεξιότητες. Δεν θα μπορούσαμε να δημιουργήσουμε εξαιρετικά διακρατικά προγράμματα χωρίς να παρέχουμε κίνητρα σε εξαιρετικούς ανθρώπους να συμμετάσχουν σε αυτό το εγχείρημα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η δημιουργία πιο ελκυστικών ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί βασικό παράγοντα που ευνοεί την προώθηση του ευρωπαϊκού πτυχίου. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να πράξουν τα εξής:

- να προωθήσουν, να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν καλύτερα το έργο των ακαδημαϊκών για την οικοδόμηση βαθιάς διακρατικής συνεργασίας, όπως η ανάπτυξη προγραμμάτων κοινού πτυχίου·
- να προωθήσουν, να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν καλύτερα τους ποικίλους ακαδημαϊκούς ρόλους και καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένης της καινοτόμου και αποτελεσματικής διδασκαλίας· και
- να προωθήσουν ανταγωνιστικές, ασφαλείς, δίκαιες και χωρίς διακρίσεις συνθήκες εργασίας για την προσέλκυση και τη διατήρηση προσωπικού.

Δράσεις: Μαζί με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή προτείνει **σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση**, η οποία συμπληρώνει τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της

¹⁸ [Διασφάλιση ποιότητας Fit for the Future \(QA-FIT\)](#).

¹⁹ [Υλοποίηση και καινοτομία στη διασφάλιση της ποιότητας μέσω της μάθησης από ομοτίμους \(IMINQA\)](#).

επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη²⁰. **Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο της ΕΕ να προωθήσει την πρόταση και σχεδιάζει να στηρίξει τη μελλοντική εφαρμογή της μέσω στοχευμένων δράσεων που περιγράφονται λεπτομερώς στο σημείο 5.2.5.**

5.2. Η Επιτροπή θα ενεργεί ως διαμεσολαβητής και υποστηρικτής

Με βάση μια ευρεία εμπειρική βάση τεκμηρίωσης, στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παράσχει ένα όραμα σχετικά με τους πιθανούς τρόπους υλοποίησης του ευρωπαϊκού πτυχίου. Επιδιώκει επίσης να τροφοδοτήσει **έναν ανοικτό διάλογο με τα κράτη μέλη**, τα ενδιαφερόμενα μέρη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τα επόμενα βήματα προόδου. Η Επιτροπή θα διευκολύνει και θα στηρίξει τα κράτη μέλη με τις ακόλουθες δράσεις.

5.2.1. Διευκόλυνση του διαλόγου με αντικείμενο τα αποτελέσματα και τις συστάσεις Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής σχετικά με ένα σήμα ευρωπαϊκού πτυχίου και με το νομικό καθεστώς των συμμαχιών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η **Επιτροπή** θα δημοσιεύσει **έκθεση** το φθινόπωρο του 2024 σχετικά με τα τελικά αποτελέσματα των σχεδίων Erasmus+ για πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής.

Στη συνέχεια, το 2025 σχεδιάζει να δημιουργήσει ένα **«εργαστήριο πολιτικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο»**. Θα δρομολογηθεί μια σειρά ειδικών διεξοδικών συζητήσεων και εστιασμένων συνεδριάσεων, με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων από τα κράτη μέλη, ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανισμών διασφάλισης της ποιότητας/πιστοποίησης, εκπροσώπων φοιτητών και οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, με στόχο την επιτάχυνση της δράσης και τυχόν αναγκαίων εθνικών μεταρρυθμίσεων, καθώς και την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών εφαρμογής και σχεδίων δράσης. Στόχος του εργαστηρίου θα είναι η προώθηση της μάθησης από ομοτίμους και η παροχή καθοδήγησης στην πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο.

Δράση: Η Επιτροπή σχεδιάζει να προωθήσει τη συνεργασία μέσω ενός **εργαστηρίου πολιτικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο** με την υποστήριξη του Erasmus+, το οποίο θα συσταθεί το 2025, με σκοπό τη συμμετοχή των κρατών μελών και της ευρύτερης κοινότητας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ανάπτυξη και εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών στην πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο.

5.2.2. Κίνητρα ευρωπαϊκής χρηματοδότησης

Το πρόγραμμα **Erasmus+** θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη σε συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών Erasmus Mundus, κοινά διδακτορικά προγράμματα Marie Skłodowska-Curie (MSCA) και προγράμματα με το σήμα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) που λειτουργούν ως πρωτοπόροι για την υλοποίηση ευρωπαϊκών πτυχίων. Επιπλέον, το Erasmus+ θα στηρίξει τον σχεδιασμό και την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πτυχίων μέσω **ειδικής υποστήριξης**, αξιοποιώντας το επιτυχημένο παράδειγμα των μέτρων σχεδιασμού Erasmus Mundus.

Το 2025 η Επιτροπή σχεδιάζει να δρομολογήσει **«έργα για την πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο»** ως μέρος των μελλοντοστρεφών έργων συνεργασίας στο πλαίσιο του Erasmus+. Με αυτόν τον τρόπο θα παράσχει **οικονομικά κίνητρα** στα κράτη μέλη να συμμετάσχουν μαζί με

²⁰ [Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη \(EE C/2023/1640 της 29.12.2023\).](#)

τους οργανισμούς πιστοποίησης και διασφάλισης της ποιότητας, τα πανεπιστήμια, τους φοιτητές, καθώς και τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους στην πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο.

Το **Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης**²¹ μπορεί επίσης να παρέχει τεχνική εμπειρογνωσία για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων με καθοδήγηση και υποστήριξη για τη βελτίωση των νομικών και διοικητικών πλαισίων, την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων, έρευνας και επιχειρήσεων, τη βελτίωση των μηχανισμών διασφάλισης της ποιότητας και την ελκυστικότητα των σταδιοδρομιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Δράσεις:

Η Επιτροπή σχεδιάζει να καταστήσει **κίνητρα ευρωπαϊκής χρηματοδότησης** διαθέσιμα από το 2025, μέσω προγραμμάτων όπως το Erasmus+, για τη στήριξη της δημιουργίας ευρωπαϊκών πτυχίων. Η Επιτροπή σχεδιάζει επίσης να δρομολογήσει **«έργα για την πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο»** με σκοπό την παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή όλων των φορέων.

Η Επιτροπή καλεί τα πανεπιστήμια και την κοινότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις **ευκαιρίες χρηματοδότησης της ΕΕ**, όπως των προγραμμάτων Erasmus+ ή «Ψηφιακή Ευρώπη», για να στηρίζουν τα πανεπιστήμια και το προσωπικό ώστε να αρχίσουν να σχεδιάζουν και να προσφέρουν ευρωπαϊκά πτυχία σε πλήρη συνεργασία με τις εθνικές και περιφερειακές αρχές και τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους.

5.2.3. Στήριξη και επιτάχυνση της εφαρμογής της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία γεφυρών για αποτελεσματική ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η πλήρης υιοθέτηση της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη *δημιουργία γεφυρών για αποτελεσματική ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης*, η οποία εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2022, θα διευκολύνει σημαντικά την πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο. Η **έκθεση** σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης, η οποία θα δημοσιευθεί έως τα μέσα του 2024 και της οποίας περίληψη παρέχεται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, δείχνει την ποικιλομορφία του ευρωπαϊκού τοπίου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όσον αφορά τα μέτρα που επιτρέπουν τη βαθύτερη διακρατική συνεργασία, με άριστη πρόοδο στον τομέα αυτό. Ενώ ορισμένα κράτη μέλη φαίνεται να εφαρμόζουν τις διάφορες αρχές της σύστασης και έχουν ήδη αρχίσει να πραγματοποιούν μεταρρυθμίσεις, άλλες χώρες αναφέρουν βραδύτερη πρόοδο.

Με βάση τα αποτελέσματα της έκθεσης, η Επιτροπή προτείνει τη διοργάνωση **σειράς δραστηριοτήτων μάθησης από ομοτίμους** μεταξύ των κρατών μελών από το φθινόπωρο του 2024 για την εμβάθυνση της συζήτησης σχετικά με την αντιμετώπιση των διοικητικών εμποδίων, προκειμένου να επιταχυνθεί η πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης.

Δράσεις:

Η Επιτροπή θα στηρίξει την υιοθέτηση των συστάσεων του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης σχετικά με τη **δημιουργία γεφυρών για αποτελεσματική ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**. Από το φθινόπωρο του 2024 μπορούν να

²¹ [Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης](#).

οργανωθούν δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους για την αντιμετώπιση των εμποδίων που έχουν παραμείνει.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν τις τρέχουσες και μελλοντικές συστάσεις του Συμβουλίου στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προκειμένου να συνεχίσουν να αίρουν τα εμπόδια στη διακρατική συνεργασία και να προετοιμάσουν το έδαφος για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο.

5.2.4. Στήριξη της εφαρμογής της μελλοντικής σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας και αναγνώρισης

Η υλοποίηση ενός ευρωπαϊκού πτυχίου απαιτεί μια προαιρετική προσέγγιση που θα προσφέρει σε όλα τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έναν τρόπο να ξεκινήσουν αυτό το ταξίδι, ανεξάρτητα από το δικό τους σημείο εκκίνησης. Απαιτεί επίσης την ενεργό συμμετοχή φοιτητών και επικεφαλής ιδρυμάτων για να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την καθιέρωση ευρωπαϊκών πτυχίων από τα πανεπιστήμια, διασφαλίζοντας ότι τα πτυχία αυτά έχουν ως επίκεντρο τον σπουδαστή, στρατηγικό προσανατολισμό και ευθυγραμμίζονται με τις βέλτιστες πρακτικές εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης. Στην πρότασή της για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η Επιτροπή προτείνει:

- τη δημιουργία **εργαστηρίου πολιτικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο**: πέραν του ότι θα παρέχει καθοδήγηση και συγκεκριμένα σχέδια δράσης για την πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο (βλ. τμήμα 5.2.1), το εν λόγω εργαστήριο πολιτικής θα αναπτύξει επίσης κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή ενός πλαισίου διασφάλισης —μεταξύ ιδρυμάτων— της ποιότητας των συμμαχιών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- τη δημιουργία ενός «**φόρουμ για το ευρωπαϊκό πτυχίο**» ως ετήσιας εκδήλωσης, η οποία θα διοργανώνεται από την Επιτροπή, σε συνεργασία με την Προεδρία του Συμβουλίου, ώστε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συναντώνται και να προβαίνουν σε απολογισμό της συνολικής προόδου που έχει σημειωθεί προς την κατεύθυνση του ευρωπαϊκού πτυχίου, μεταξύ άλλων μέσω του εργαστηρίου πολιτικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο. Το φόρουμ θα περιλαμβάνει υψηλού επιπέδου εκπροσώπους από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, τις περισσότερες αντιπροσωπευτικές οργανώσεις ενδιαφερόμενων μερών για τη διασφάλιση της ποιότητας (π.χ. ENQA, EQAR), το δίκτυο των εθνικών κέντρων πληροφοριών για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (NARIC), εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων, κοινωνικούς εταίρους στον τομέα της εκπαίδευσης και εκπροσώπους οικονομικών και κοινωνικών εταίρων·
- την περαιτέρω ανάπτυξη της **βάσης δεδομένων αποτελεσμάτων εξωτερικής διασφάλισης ποιότητας (DEQAR)**²² ώστε να καταστεί πιο φιλική προς τον χρήστη και να συνδεθεί άμεσα με την αυτόματη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων·
- την περαιτέρω στήριξη της εφαρμογής του **ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης των αποφοίτων**²³, με το οποίο θα βελτιωθεί η ποιότητα και η συνάφεια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της παροχής ανατροφοδότησης σχετικά με τα αποτελέσματα των

²² Η DEQAR είναι η βάση δεδομένων αποτελεσμάτων εξωτερικής διασφάλισης της ποιότητας για τους οργανισμούς διασφάλισης της ποιότητας που περιλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Οργανισμών Διασφάλισης της Ποιότητας (EQAR). Όλες οι καταχωρισμένες στο EQAR υπηρεσίες μπορούν να δημοσιεύουν τις εκθέσεις τους στη βάση δεδομένων. Η συμμετοχή στη DEQAR είναι προαιρετική (<https://www.eqar.eu/qa-results/search/>).

²³ Σύσταση του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2017, για την παρακολούθηση των αποφοίτων (EE C 423 της 9.12.2017, σ. 1).

αποφοίτων, καθώς και μέσω της βελτίωσης της σύγκρισης και της συγκριτική αξιολόγησης μεταξύ χωρών και ιδρυμάτων.

Δράσεις:

Το 2025 η Επιτροπή σχεδιάζει να δημιουργήσει ένα **φόρουμ για το ευρωπαϊκό πτυχίο** το οποίο θα παρακολουθεί την πρόοδο όσον αφορά την πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο.

Η Επιτροπή σχεδιάζει να στηρίξει περαιτέρω την ανάπτυξη ενός **ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης των αποφοίτων**.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη, τα πανεπιστήμια, τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους να **σχεδιάσουν από κοινού κατευθυντήριες γραμμές εφαρμογής και σχέδια δράσης για το ευρωπαϊκό πτυχίο**, μέσω της συμμετοχής τους στο φόρουμ για το ευρωπαϊκό πτυχίο και της ενεργού συμμετοχής τους στις εργασίες του μελλοντικού εργαστηρίου πολιτικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο. Καλούνται επίσης να αξιοποιήσουν αυτή την ευκαιρία για **ενεργό συνεργασία και να προσφέρουν στους σπουδαστές πραγματικές διακρατικές μαθησιακές εμπειρίες** που προετοιμάζουν ένα ειδικευμένο εργατικό δυναμικό ώστε να είναι έτοιμο να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις σε ευρωπαϊκή και παγκόσμια κλίμακα.

5.2.5. Στήριξη της εφαρμογής της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η αποτελεσματική και καινοτόμος διακρατική συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση απαιτεί τη δέσμευση ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου, το οποίο μπορεί να συμμετέχει σε βαθιές μακροπρόθεσμες συμπράξεις με ομοτίμους από άλλα ιδρύματα. Στην πρότασή της για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η Επιτροπή προτείνει τα εξής:

- να καταρτίσει **κατευθυντήριες γραμμές** σχετικά με τις ορθές πρακτικές όσον αφορά την επαγγελματική σταδιοδρομία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την πολιτική προσωπικού, καθώς και να καταρτίσει ένα πλαίσιο ικανοτήτων για το ακαδημαϊκό προσωπικό, με βάση τα υφιστάμενα σχετικά πλαίσια ικανοτήτων σε επίπεδο Ένωσης, όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο ικανοτήτων για τους ερευνητές·
- να στηρίξει την οργάνωση ειδικού κοινωνικού διαλόγου·
- να παρακολουθεί τα βασικά στοιχεία της σύστασης μέσω του **Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης**²⁴.
- να προωθήσει **συνέργειες** με τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στον τομέα της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη, το οποίο αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και εφαρμόζεται στις ερευνητικές σταδιοδρομίες σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της ακαδημαϊκής κοινότητας·
- να διευκολύνει τη **μάθηση από ομοτίμους** μεταξύ των κρατών μελών, των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των επαγγελματιών του Erasmus Mundus και των συμμαχιών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων για την κατάλληλη αναγνώριση του ακαδημαϊκού προσωπικού που συμμετέχει στη διακρατική συνεργασία και διδασκαλία· τις βιώσιμες προοπτικές σταδιοδρομίας· και τα μέτρα διαχείρισης ταλέντων για το προσωπικό που συμμετέχει στον

²⁴ [Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του 2024 «Erasmus+»: το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό C\(2023\)6157, της 18ης Σεπτεμβρίου 2023.](#)

συντονισμό και την ανάπτυξη βιώσιμων συμμαχιών, όπως οι συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων.

Δράση: Η Επιτροπή σχεδιάζει να στηρίξει την υιοθέτηση της **σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες** στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της στήριξης, της μάθησης από ομοτίμους και της παρακολούθησης.

5.2.6. Συνέργειες με άλλες συναφείς δράσεις

Η Επιτροπή δεσμεύεται να εξασφαλίσει συνέργειες με άλλες σχετικές δράσεις και πολιτικές για τη στήριξη μιας ομαλής και επιτυχούς πορείας προς το ευρωπαϊκό πτυχίο. Για τον σκοπό αυτό η Επιτροπή έχει προβλέψει να πράξει τα εξής:

- να συνεχίσει τη στήριξη της εφαρμογής των μέσων της διαδικασίας της Μπολόνια και του δικτύου εθνικών κέντρων πληροφόρησης για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (NARIC), μέσω «**ομάδων υποστήριξης της επιτάχυνσης**», που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Erasmus +, ώστε να εξασφαλιστεί ταχύτερη πρόοδος όσον αφορά την αυτόματη αναγνώριση των προσόντων·
- να συνεχίσει την προώθηση των ευκαιριών χρήσης των προγραμμάτων μάθησης, του περιεχομένου και του υλικού που παράγονται από τις ευρωπαϊκές ακαδημίες της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών για κοινά πτυχία που στοχεύουν σε ελλείψεις δεξιοτήτων για τις βιομηχανίες της πράσινης μετάβασης και των τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών·
- να διερευνήσει συνέργειες και συνδέσμους μεταξύ της **οδηγίας που καθορίζει ένα πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων για την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα**²⁵ και του ευρωπαϊκού πτυχίου· και
- να διασφαλίσει τη συνοχή και συνέργειες μεταξύ του ευρωπαϊκού πτυχίου και περαιτέρω εργασιών σχετικά με το **ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων**²⁶, την **πολύγλωσση πλατφόρμα Europass**²⁷, τα **ευρωπαϊκά ψηφιακά διαπιστευτήρια για τη μάθηση**²⁸ και την ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων και επαγγελμάτων (ESCO)²⁹.

Δράσεις:

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει την εφαρμογή των **μέσων της διαδικασίας της Μπολόνια** μέσω της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Erasmus+ 2024.

Σχεδιάζει να διερευνήσει τους δεσμούς μεταξύ του ευρωπαϊκού πτυχίου και της **οδηγίας** για τα επαγγελματικά προσόντα και να διασφαλίσει τη συνοχή με το **ευρωπαϊκό πλαίσιο**

²⁵ [Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων](#) (ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 22).

²⁶ [Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2017, σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση](#) (ΕΕ C 189 της 15.6.2017, σ. 15).

²⁷ [Europass](#).

²⁸ [Ευρωπαϊκά ψηφιακά διαπιστευτήρια για τη μάθηση](#).

²⁹ [Ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων και επαγγελμάτων](#).

επαγγελματικών προσόντων, το Europass, τα ευρωπαϊκά ψηφιακά διαπιστευτήρια για τη μάθηση και την ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων και επαγγελμάτων.

5.2.7. Απολογισμός της προόδου σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη

Με βάση την επιτευχθείσα πρόοδο και την αξιολόγηση της καταλληλότητας για τον επιδιωκόμενο σκοπό των δύο σημείων εισόδου για το ευρωπαϊκό πτυχίο, η Επιτροπή σχεδιάζει να δρομολογήσει περαιτέρω μελλοντοστρεφείς εργασίες, μεταξύ άλλων με σκοπό:

- **την επανεξέταση της προόδου των κρατών μελών προς την κατεύθυνση του ευρωπαϊκού πτυχίου**, μαζί με το εργαστήριο πολιτικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο και το φόρουμ για το ευρωπαϊκό πτυχίο·
- τη συνεργασία με τα κράτη μέλη για τη λήψη περαιτέρω μέτρων με σκοπό τη θέσπιση **νομικού καθεστώτος για συμμαχίες ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**³⁰.

Δράση:

Η Επιτροπή σχεδιάζει να προβεί σε απολογισμό της προόδου, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, σε κάθε βήμα προς την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πτυχίου.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εργαστούν έχοντας ως κατεύθυνση το ευρωπαϊκό πτυχίο και αξιοποιώντας τη **στήριξη που παρέχεται μέσω των μέσων της ΕΕ και της μάθησης από ομοτίμους**, ώστε να συμμετάσχουν στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.

5.2.8. Παρακολούθηση και στήριξη των μεταρρυθμίσεων

Η Επιτροπή είναι ιδιαίτερα προσηλωμένη στην εξασφάλιση συνεχούς στήριξης προς τα κράτη μέλη στην πορεία τους προς αποτελεσματικές μεταρρυθμίσεις που θα οδηγήσουν στο ευρωπαϊκό πτυχίο και τα ενθαρρύνει να λάβουν μέτρα για τη μεγιστοποίηση της χρήσης του προϋπολογισμού της ΕΕ και την πλήρη μόχλευση της στήριξης κατάλληλων και υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει στα κράτη μέλη τη μεγάλη σημασία της έκθεσης παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τη στήριξη και την επιτάχυνση του ρυθμού των εθνικών μεταρρυθμίσεων.

Όσον αφορά τη μελλοντική στήριξη μετά το 2027, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η πρότασή της για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και η σχετική έκβαση των διαπραγματεύσεων δεν μπορούν να προδικάζονται στο παρόν στάδιο.

Δράση:

Η Επιτροπή σχεδιάζει να στηρίζει τα κράτη μέλη στις μεταρρυθμίσεις τους προς την κατεύθυνση του ευρωπαϊκού πτυχίου και τα καλεί να **αξιοποιήσουν τα κατάλληλα μέσα της ΕΕ** ώστε να προβούν στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.

6. Συμπέρασμα

³⁰Όπως εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια, της 18ης Ιανουαρίου 2022 [COM(2022) 16 final].

Με την παρούσα ανακοίνωση σχετικά με το σχέδιο στρατηγικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη, τις αρμόδιες περιφερειακές κυβερνήσεις και τις κοινότητες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να ενώσουν τις δυνάμεις τους προς όφελος των φοιτητών, των εργοδοτών, των πανεπιστημίων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολό της.

Το ευρωπαϊκό πτυχίο προβλέπεται ως προαιρετική και ευέλικτη λύση για την υπέρβαση των υφιστάμενων εμποδίων που εμποδίζουν τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό του. Η σταδιακή προσέγγιση θα επιτρέψει σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα, με πλήρη σεβασμό της πολυμορφίας τους, να επιλέξουν το σημείο εισόδου τους στην πορεία προς το ευρωπαϊκό πτυχίο. Τα κράτη μέλη θα έχουν την πρωτοβουλία κινήσεών τους και θα προχωρήσουν με τον δικό τους ρυθμό έχοντας τη στήριξη της Επιτροπής για τη διευκόλυνση του διαλόγου και της μάθησης από ομοτίμους, την παροχή κινήτρων, καθώς και για τη διερεύνηση συνεργειών με άλλες πρωτοβουλίες.

Όπως το Erasmus+ είχε δευτερογενείς συνέπειες στη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών ανταλλαγής και ενός πιο ευέλικτου μαθησιακού περιβάλλοντος, έτσι και το ευρωπαϊκό πτυχίο θα συμβάλει στην ευρύτερη διάδοση των κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλα τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με πλήρη σεβασμό της επικουρικότητας.

Προχωρώντας ένα βήμα παραπέρα προς τη δημιουργία ευρωπαϊκού πτυχίου και αξιοποιώντας τη μοναδική ευρωπαϊκή διάσταση των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τιμούμε τις διακρατικές συνεργατικές προσπάθειες των ιδρυμάτων αυτών να προσφέρουν στους φοιτητές πρωτοφανείς ευκαιρίες προσωπικής ανάπτυξης, ακαδημαϊκών επιδόσεων και ευρωπαϊκής ιθαγένειας με τη δημιουργία περισσότερων πιθανοτήτων επιτυχίας στη σημερινή παγκόσμια οικονομία.

Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο θα προετοιμάσει τους μαθητές να αντεπεξέλθουν και να πετύχουν σε έναν κόσμο όπου οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες δεν έχουν όρια. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να προετοιμάσουμε τους μαθητές μας όχι μόνο να συμμετάσχουν στην παγκόσμια οικονομία αλλά και να ηγηθούν αυτής. **Με τον τρόπο αυτό, δεν αυξάνουμε μόνο την ανταγωνιστικότητα της Ένωσής μας, αλλά συνεισφέρουμε σε έναν πιο ευημερούντα και πιο συνδεδεμένο κόσμο.**